

jen s tím, že se domorodci zřekli pouze některých zvyků, které katoličtí kněží považovali za zvlášť „zvrhlé“ a seznámili se se základními principy dogmatu. Ačkoliv se modernímu čtenáři mohou zdát některé výroky v listech velmi „politicky nekorektní“, je jisté, že misionáři dokázali mít pro své „nevědomé“ ovečky pochopení a kromě pravé víry jim vštěpovali i mnohá poučení ke zlepšení každodenního života. Listy adresované vesměs řádovým představeným nebyly de facto určeny jen pro ně, ale obracely se k širšímu publiku. Tedy obecenstvu z vlastního řádu, protože tyto zvěsti z daleké tajemné ciziny byly předčítány např. při společném stolování.

Nebyla to ale jen nebezpečí na cestách, hrozby ztroskotání vratkých plavidel, útoky pirátů nebo nepřátelských kmenů, co naši misionáři zaznamenávali. Kupř. Pavel Klein taktó vylíčil nepoctivost jednoho z řádových bratří v Seville: „Přesně v té chvíli, kdy my jsme se nacházeli na lodi a chystali k odplutí do Indií, požádal onen vychvalovaný Bratr prokurátora o koně. Tvrdil, že se mu naskytla možnost koupit šunky pro misijní výpravu na nějakém nesnadno přístupném místě. Obdržel tedy koně, sto tolarů, nový šat, nový kabát, několik košil – a odjel na koni pryč. Od té doby už se nikdy neobjevil ...“.⁹

Výborný dojem z knihy poněkud kazí obrazové reprodukce sice pečlivě vybrané, ale značně nepečlivě provedené (především ty černobílé). Jsem přesvědčena, že Zavadiľův výbor z listů jezuitských misionářů z České provincie Tovaryšstva Ježíšova zaujme nejen historiky, či etnology a historické geografy, ale i široký okruh čtenářů. Je to četba nejen zajímavá, ale na mnoha místech i napínavá, dobrodružná, či dojemná. Listy misionářů odkrývají daleké kraje dávno předtím, než tak učinili světští cestovatelé 19. století. Na misie se nevypravovali jen příslušníci jezuitského řádu, ale i jiných církevních společenství, např. františkánů. Ti ale neměli to štěstí, aby se jejich písemné pozůstalosti ujal tak pilný badatel, jako je Pavel Zavadiľ.

Ivana Čornejová

Neobvyklý příspěvek Nakladatelství Karolinum k výkladu paragrafů nového Občanského zákoníku

Po dlouhých letech příprav vyšel v roce 2012 nový Občanský zákoník (Zákon č. 89/2012 Sb.). Není pochyb o tom, že tato zákonná norma byla víc než potřebná, protože do té doby, téměř čtvrt století po převratu z roku 1989, se v zásadě užíval zákoník z roku 1964, od roku 1990 doplňovaný nepřehledným množstvím oprav a úprav, které měly překlenout rozpory mezi socialistickým zřízením a novým právním uspořádáním. Zákoník z roku 2012 obsahuje 3079 paragrafů, což je jistě pro juristy všeho druhu i všechny obyvatele, občany, taková smršť práva, že orientace v něm je značně obtížná. Nejsem právnickou, takže se jen stěží mohu odvážit polemiky s koncepcí tohoto zákona, ale jako člověk zabývající se humanitními vědami se bezesporu mohu pozastavit nad dikcí této normy. Z četných rozprav před zveřejněním nového „Občana“ bylo zřejmé, že tým autorů pracoval pečlivě a hledal inspiraci v rozličných zdrojích. Nabyla jsem ale dojmu, že co se týče výraziva a terminologie, často se nejvýraznějším pramenem stal nejstarší rakouský občanský zákoník z roku 1811!

⁹ P. ZAVADIL (ed.), *Čeští jezuité objevují svět*, s. 165–166.

Jak lze zjistit i na wikipedii, tento zákoník u nás platil až do roku 1950,¹ tedy dotud, než progresivní socialističtí zákonodárci obrátili starou právní soustavu téměř doslova vzhůru nohama. Nelze tudíž vlastně nic namítat proti tomu, že se nyní legislativci snažili navázat na to, co bylo kdysi násilně přerváno...

Ovšem přesto si myslím, že někdy je text pro naše současníky na hranici srozumitelnosti. Napadlo mne v této souvislosti, že by si jinak nevalně honorovaní historikové mohli přivydělávat v prosperujících advokátních kancelářích jako překladatelé. Vždyť posuďte sami (§ 773): „Stupeň příbuzenství mezi dvěma osobami se určuje podle počtu zrození, jimiž v linii přímé pochází jedna od druhé a ve vedlejší linii od svého nejbližšího společného předka.“

Na druhé straně lze doložit, že už sama pečlivá četba složitého textu vede k jeho porozumění i pochopení právního základu. Nádherně tuto metodu aplikovala excelentní překladatelka Marta Chromá, která převádí některé z paragrafů OZ do angličtiny a připojuje věcný i formálně lexikální výklad.² Práce Marty Chromé vychází z výuky právního překladu započaté na Právnické fakultě UK v druhé polovině devadesátých let minulého století. Má-li takto mladý obor takové experty jako je Marta Chromá, pak je jeho existence i budoucnost více než oprávněná. Autorka nejprve píše o „obecných východiscích překládání právních textů“, kde seznamuje se základními pravidly teorie překladu a poté rozebírá jednotlivé aspekty: překlad jako komunikace, překlad jako interpretace (sémantická, pojmová i právní), aby se důkladně – nejprve teoreticky, pak i prakticky – věnovala překladu konkrétního právního textu. Netřeba ani příliš zdůrazňovat, že k tomu, aby přeložila stěžejní paragrafy nového OZ, musí umět nejen dobře anglicky, ale i česky. Bohužel tato zdánlivá banalita není celé řadě překladatelů vlastní. Kromě toho Chromá ukazuje, že bezpečně zná rozdíly mezi českým a anglickým právním systémem, včetně jejich historických kořenů.

Jednotlivé paragrafy autorka předkládá nejprve v české, pak v anglické podobě a k tomu připojuje výstižný komentář, kde vysvětluje nejen relevantní užití anglických termínů, ale i genezi příslušného českého textu, resp. komparuje paragrafy se zněním z roku 1964. I když hlavním cílem Marty Chromé bylo „poskytnout čtenářům nejen teoreticky podložený návod, jak postupovat při převádění právních informací z češtiny do angličtiny“, domnívám se, že studium této příručky pomůže i samotnému hlubokému porozumění českého znění Občanského zákoníku z roku 2012. Autorce pak mohu k zdařilé práci jen pogratulovat.

Ivana Čornejová

¹ https://cs.wikipedia.org/wiki/Všeobecný_občanský_zákoník

² Marta CHROMÁ, *Právní překlad v teorii a praxi. Nový občanský zákoník*, Karolinum Praha 2014, 270 s., ISBN 978-80-246-2851-6, ISBN 978-80-246-2852-3 (pdf).